

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Врсте насиља

- ▶ Физичко
- ▶ Психичко
- ▶ Социјално
- ▶ Сексуално
- ▶ дигитално

Шта је дигитално насиље?

- ▶ Дигитално насиље (енг. *cyberbullying*) је коришћење дигиталне технологије (интернета и мобилних телефона) с циљем да се друга особа **узнемири, повреди, понизи** и да јој се **нанесе штета**.
- ▶ Осим термина *дигитално насиље*, у литератури се срећу и други сродни термини:
 - *електронско насиље,*
 - *насиље на интернету,*
 - *онлајн насиље, сајбер*
 - *насиље,*
 - *малтретирање у дигиталном свету и др.*

По чему се дигитално насиље разликује од класичног насиља?

*Можеш да се сакријеш,
али не можеш да
побегнеш !*

По чему се дигитално насиље разликује од класичног насиља?

- ▶ 1. висок степен **анонимности** насилне особе или **групе**-кукавички облик вршњачког насиља
- ▶ 2. стална **доступност** жртве
- ▶ 3. може бити укључен (својом или туђом вољом) практично веома **велики број особа**
- ▶ 4. Информације се шире великом **брзином**
 - ▶ - директно (качењем, лајковањем, шеровањем коментара или фотографија) индиректно (посматрањем или сведочењем)
- ▶ 5. једном окачене злонамерне информације тешко је уништити и могу се по потреби поново злоупотребити

Путеви ширења дигиталног насиља

- ▶ **социјалне мреже и платформе за дељење видео садржаја** нпр. Facebook, Google+, My Space, Twitter, Ask.fm, Omegle, YouTube, Instagram, Flickr, Snapchat и др.);
- ▶ **СМС поруке и телефонских позива;**
- ▶ **имејлови;**
- ▶ **сликовне поруке и видео материјала;**
- ▶ **причаоница или „соба за четовање”** (енг. chat rooms);
- ▶ **блогови, форуми;**
- ▶ **онлајн видео-игаре**

Облици дигитално насиља

- ▶ Постављање узнемиријућих, увредљивих или претећих порука, слика или видео снимака на туђе профиле
- ▶ Снимање и дистрибуција слика, порука и материјала сексуалне природе
- ▶ Узнемиравање телефонским позивима
- ▶ Лажно представљање, коришћење туђег идентитета, креирање профила на туђе име
- ▶ Исмевање у онлајн причаоницама и на интернет форумима
- ▶ Непримерно коментарисање туђих слика, порука на профилима

Облици дигитално насиља

- ▶ Недозвољено саопштавање туђих приватних информација, објављивање лажних оптужби или гласина о другој особи на профилима друштвених мрежа, блоговима...
- ▶ Игнорисање, искључивање(нпр. из група на социјалним мрежама), подстицање мржње (по разлиитим основама)

Шта би ученици/е требало да знају у везиса превенцијом дигиталног насиља?

-како се понашати на друштвеним мрежама , да ваше понашање не допринесе дн

- ▶ 1. Односите се према другима с поштовањем-”Не чини другоме оно што не желиш да они чине теби”
- ▶ 2. Будите свесни/е трагова које остављате у дигиталном свету ,размислите пре него што нешто „постујете” , „шерујете” , „твитујете” ...
- ▶ 3.Обратите пажњу на језик којим комуницирате на интернету
- ▶ 4. Будите опрезни/е с личним информацијама, не делите их с другима
- ▶ 5.Предузмите неопходне мере техничке заштите како бисте предупредили/е могућност насиља

- ▶ **6.** Помозите особама које се не сналазе најбоље на интернету
- ▶ 7. Будите свесни/е дигиталног насиља
- ▶ 8. Немојте пасивно да посматрате дигитално насиље, пријавите га
- ▶ 9. Информишите се о дигиталном насиљу
- ▶ 10. Коришћење интернета сведите на разумну меру

Како да реагује ученик/ца када доживи дигитално насиље?

1. **Промислите** пре него што било шта предузмете
2. **Не одговарајте** на узнемирујуће и претеће поруке
3. **Сачувајте** доказе узнемиравања
4. **Онемогућите** особи која вас узнемирава да поново ступи у контакт с вама
5. **Поделите негативно искуство** са особом у коју имате поверења-Бирај речи, хејт спречи
6. **Не кривите себе** због тога што вам се догодило/догађа

Шта да радим када присуствујем дигиталном насиљу?

- ▶ Немој стајати “скрштених руку”
- ▶ Покажи солидарност и одговорност
- ▶ немој се укључивати у насиље и распиривати лоша осећања
- ▶ ПОДРЖИ особу која трпи насиље:помози јој да предузме адекватне техничке мере заштите
- ▶ ПОДРЖИ је да насиље пријави или се обрати за помоћ, саслушај је
- ▶ обрати се за помоћ одраслима .
- ▶ пријави дигитално насиље установама које су за то надлежне

Коме пријавити дигитално насиље ?

- ▶ 1. Сваки облик насиља, па и дигитално насиље, пријављује се школи: наставнику/ци и одељењском старешини
- ▶ 2. Образовно-васпитна установа је у обавези да сваки облик насиља трећег нивоа пријави **надлежној школској управи** у року од 24 сата.
- ▶ 3. У оквиру **Министарства просвете, науке и технолошког развоја функционише СОС телефонска линија**. На број телефона **0800/200-201** може да се пријави сваки облик насиља, па и дигитално насиље
- ▶ 5. Нет патрола **prijava@netpatrola.rs** и
- ▶ 6. Инцест траума центар

Коме пријавити дигитално насиље ?

- ▶ Одељење за борбу против високотехнолошког криминала Министарства унутрашњих послова Републике Србије имејл: childprotection@mup.gov.rs, телефон (централа): 011/306-2000
- ▶ Више јавно тужилаштво у Београду, Посебно одељење за борбу против високотехнолошког криминала, адреса: Савска 17а (Палатаправде), имејл: vtk@beograd.vtk.jt.rs

Још корисних информација

- ▶ kliknibezbedno.rs □
- ▶ surfujbezbedno.com
- ▶ microsoftsrb.rs/obrazovanje/pil/sigurnost
- ▶ pametanklik.rs □
- ▶ cyberbullying.org i mnogi drugi... □
- ▶ Vlada Arsić “Armagedon” (Samizdat B92)

Како ученици/е реагују на узнемиравање њихових вршњака/иња путем дигиталних медија?

1. Помажу онима који/е трпе насиље

- ▶ *Покушао сам да им помогнем да откријемо ко је та особа;*
- ▶ *Покушавала сам да умирим другарицу и рекла сам јој да то није велика ствар, није прави живот...;*
- ▶ *Рекла сам старијим особама. Обратила сам се другу и рекла да каже родитељима!;*
- ▶ *Помогао сам им да те особе блокирају и да се тако заштите.*
- ▶ *Чуо сам, али се нисам удубљивао, зато што је то само шала!*

2. Супротстављају се особама које су насилне

- ▶ *Вратили смо им на исти начин...*
- ▶ *Опсовао сам им све по списку!*
- ▶ *Претили смо им батинама.*
- ▶ *Тукли смо их!*

- ▶ **3. Ни чине ништа (пасивно посматрају)**
- ▶ *Шта да урадим, немоћна сам по том питању? Заиста не знам како бих помогла!*
- ▶ *Чуо сам, али се нисам удубљивао, зато што је то само шала!*
- ▶ *Ништа, нећу да се мешам у такве ствари*
- ▶ *Нисам ништа урадила, грозно се осећам сада...*

Ризици дигиталне комуникације

- ▶ Прихватање захтева за пријатељство
- ▶ Комуникација путем чета са непознатим особама
- ▶ Давање личних података
- ▶ Што су ученици склонији ризичном понашању то су чешће укључени у дигитално насиље

